

Titulació:

**MÀSTER UNIVERSITARI EN EDUCACIÓ SECUNDÀRIA
OBLIGATÒRIA I BATXILLERAT, FORMACIÓ PROFESSIONAL
I ENSENYANÇA D'IDIOMES**

Títol del Treball Final de Màster

**La importància de la formació per a la comunitat educativa en relació
amb el Servei d'Infància i Família**

ALUMNE/A: Aina Roldán Fernández de Heredia

DIRECTOR/A: Francisco López López

Universitat: Universidad Católica de Ávila

CONVOCATÒRIA FEBRER

CURS ACADÈMIC 2023/2024

RESUM/ ABSTRACT

Des de fa alguns anys, la seguretat i el benestar dels menors s'ha convertit en una prioritat per a la societat i per a les administracions públiques competents en aquesta matèria. En una societat cada més líquida i on, segons l'OMS, quasi tres de cada quatre infants sofreixen regularment càstigs corporals o violència psicològica per part dels progenitors o cuidadors, es fa imprescindible que els docents estiguin preparats per identificar, prevenir, conèixer i respondre a situacions que puguin posar en risc als seus alumnes.

El present treball de final de màster aborda la falta de formació i informació dels docents en matèria de protecció a la infància i proposant una formació integral per al personal educatiu amb la finalitat que puguin conèixer aquells programes, recursos i serveis amb els quals compta el Servei d'Infància i Família (més conegut com el Servei de Protecció de Menors), en aquest cas, de Mallorca.

A través d'una exhaustiva revisió de la legislació actual en matèria de protecció a la infància i l'adolescència i la poca informació i estudis que relacionin educació amb el Servei competent, es fa imprescindible la creació d'una formació sòlida del professorat per a promoure el desenvolupament, seguretat i benestar dels seus alumnes. El coneixement d'aquesta realitat contribuirà significativament en la creació d'un entorn educatiu segur i confortable per als menors d'edat, proporcionant i brindant les eines necessàries als docents per a exercir una funció educativa més oberta i integral.

Paraules clau: Formació continua, protecció de menors, indicadors de risc, sistema educatiu.

For some years now, the safety and well-being of minors have become a priority for society and relevant public authorities in this field. In an increasingly liquid society where, according to the WHO, nearly three out of every four children regularly experience corporal punishment or psychological violence from parents or caregivers, it is essential that educators are prepared to identify, prevent, understand, and respond to situations that may put their students at risk.

This final master's project addresses the lack of training and information for educators in the field of child protection, specifically proposing a comprehensive training for educational personnel to familiarize them with the programs, resources, and services provided by the Child Protection Service (CPS), in this case, in Mallorca.

Through an exhaustive review of current legislation concerning child protection and given the limited information and studies that link education with the CPS, the creation of an integral teacher training program is imperative to promote the development, safety, and well-being of students.

TÍTUL DEL TFM:

La importància de la formació per a la comunitat educativa en relació al Servei de Protecció de Menors

Knowledge of this reality would significantly contribute to the creation of a safe and nurturing educational environment for minors, providing educators with the necessary tools to fulfil a more open and comprehensive educational role.

ÍNDEX

RESUM/ ABSTRACT.....	2
ÍNDEX	
I. INTRODUCCIÓ.....	5
1.1. Problema o necessitat.....	5
1.2. Context.....	6
1.3. Justificació.....	7
1.4. Marc teòric.....	9
II. PROCÉS D'INVESTIGACIÓ.....	14
2.1. Objectius.....	14
2.2. Metodologia.....	14
2.3. Mètode i disseny.....	15
2.4. Hipòtesis.....	15
2.5. Obtenció d'informació i dades.....	15
2.6. Resultats.....	17
III. PROCÉS D'INTERVENCIÓ.....	29
3.1 Context.....	29
3.2 Grup d'alumnes.....	30
3.3 Objectius.....	30
3.4 Continguts.....	31
3.5 Temporalització.....	31
3.6 Metodologia.....	31
3.7 Avaluació.....	32
IV. CONCLUSIONS.....	33
V. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES.....	35
VI. ANNEX.....	39

I. INTRODUCCIÓ

I.1. Problema o necessitat

La Direcció Insular de Serveis Socials, Infància i Família de l'IMAS va atendre durant l'any 2023, segons la seva memòria anual, a més de 1178 menors de divuit anys.

Aquesta administració pública és la competent en la presa de mesures jurídiques en relació amb la protecció a la infància i l'adolescència, sent un servei receptor de notificacions de situacions de desemparament. Aquestes poden ser expressades per un particular o per altres administracions o organismes competents en matèria d'infància i adolescència, sent una d'elles, l'entorn escolar. L'eina utilitzada per a la notificació és el Registre Unificat de Maltractament Infantil (RUMI), on es reflecteixen els indicadors de risc detectats i la gravetat del cas. Quan es valora que la gravetat és lleu/moderada es notifica als Serveis Socials Comunitaris bàsics i, en el cas que es valora com a greu/urgent directament al Servei d'Infància i Família.

El centre educatiu és el lloc idoni per a l'atenció i protecció a la infància i adolescència, atès que per les seves aules hi passen gairebé la totalitat de nines, nins i adolescents (NNA), sent també l'espai on estan més hores durant el dia. Per això, aquest àmbit es converteix en una font important d'informació sobre la situació de l'infant, així com els docents es converteixen en agents fonamentals per a la recollida i traspàs d'informació sobre una possible situació de desemparament infantil, atès que són qui més coneixen les característiques individuals i evolutives de NNA, com l'observació de conductes o trets que poden ser valorats de risc. Igualment, tenen l'oportunitat de presenciar les actituds i comportaments dels progenitors en relació amb els seus fills i filles.

La relació entre docent i alumne és fonamental. Una relació propera permetrà a l'adult tenir una millor perspectiva del que li passa en la seva vida personal. La sintonia alumne/docent facilita la detecció de situacions de risc.

Hem de considerar que el maltractament a la infància l'adolescència és un problema complex, en el qual al costat del menor agredit hem de veure un adult agressor, a més d'una dinàmica familiar, entorn social i cultural difícil. Per tant, l'enfocament intersectorial i multiprofessional és l'únic possible per la planificació de respostes integrals que el problema requereix. D'aquí es desprèn la rellevància de la coordinació entre els diferents àmbits que intervenen en els casos de maltractament als menors d'edat.

Des de la Conselleria d'Educació en coordinació amb Govern es duen a terme formacions per a la utilització del RUMI, si bé, els docents desconeixen per complet la realitat d'aquells alumnes que,

per diferents motius han estat separats dels seus progenitors o cuidadors, amb tot el que aquest fet implica, ja no tan sols en l'àmbit residencial, sinó també emocional. El professorat desconeix els diferents tipus d'acolliments residencials, protocols d'actuació, serveis i programes amb els quals compta la Direcció Insular de Serveis Socials, Infància i Família.

I.2. Context

Al llarg dels darrers anys ha augmentat la preocupació i conscienciació social per la problemàtica del maltractament i violència sexual infantil, com les conseqüències derivades d'aquesta, en moltes ocasions tràgiques. Això ha donat com a resultat la promulgació de lleis, decrets i protocols específics d'actuació enfront d'aquesta situació, dotant així als NNA d'un marc legal propi i considerant al menor com a subjecte de fet.

Des de les administracions públiques competents, s'estan elaborant constantment nous protocols i ordenacions, amb la finalitat de treballar des de la prevenció i l'abordatge de casos de manera primerenca.

A Mallorca, l'Àrea de Serveis Socials, Infància i Família pertany a l'Institut Mallorquí d'Afers Socials (IMAS) del Consell de Mallorca, que actua com l'administració pública responsable de la defensa dels drets de les persones menors d'edat i de vetllar per l'interès i el benestar de tota la infància i adolescència, així com de les seves famílies, amb una atenció específica a la població vulnerable (Institut Mallorquí d'Afers Socials [IMAS], s.f.).

La Llei 9/2019, de 19 de febrer, de l'atenció i els drets de la infància i l'adolescència de les Illes Balears, comprèn el conjunt de «mesures i actuacions de prevenció, detecció, intervenció i reparació de situacions de risc, de desemparament i de conductes inadaptades o problemes de conducta en les quals es pugui trobar el nen, nena o adolescent o, si és el cas, el concebut, tendents a garantir el seu ple desenvolupament i autonomia personal, així com la integració familiar i social, i a promoure la seva inserció en un context social i familiar normalitzat, amb la prevalença, en tot cas, de l'interès superior de la persona menor d'edat» (Llei 9/2019, de 19 de febrer).

L'Article 35 de la referida llei estableix que el "Deure de comunicació i denúncia", en el punt 1: "qualsevol persona que tingui notícia, sospita o evidència d'una situació de possible maltractament, risc o desemparament d'un nen, nena o adolescent, sense perjudici de prestar-li immediatament l'auxili que necessiti, té el deure de posar-lo en coneixement de l'autoritat o els seus agents més pròxims, que han de garantir la reserva i a la confidencialitat deguda". Concretament, el punt 2. Detalla: aquest deure ha ser especialment exigible a les persones que tinguin notícia, sospita o evidència d'aquestes situacions per raó de la seva professió, funció o càrrec en l'àmbit de l'atenció a la infància i l'adolescència. Com a conseqüència, si es detecten

aquestes situacions, independentment d'altres comunicacions que s'hagin de realitzar segons l'ordenament jurídic vigent, l'han de notificar al Registre Unificat de Maltractament Infantil (Llei 9/2019, art. 35).

La bona coordinació entre les diferents administracions i institucions que intervenen en l'atenció a la infància i l'adolescència afavoreix el bon desenvolupament dels processos de protecció dels NNA i les seves famílies. Per això, és necessari que el professorat disposi de les eines i recursos necessaris per conèixer el funcionament, serveis i protocols del Servei d'Infància i Família. En aquest sentit, la Llei Orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la qual es modifica la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, estableix que els programes de formació permanent del professorat han de contemplar aspectes de coordinació, orientació, tutoria, educació inclusiva, atenció a la diversitat, així com formació específica en matèria d'igualtat, assetjament escolar, maltractament infantil i prevenció de la violència contra la infància (Llei Orgànica 3/2020, BOE núm. 340, 2020).

D'aquesta manera, la llei ens marca el camí per a la creació de formacions específiques en matèria de violència contra les persones menors d'edat i posa de manifest la cada vegada major necessitat de tenir formació sobre aquest tema.

En aquest context, el present treball té com a objectiu general presentar una formació per als docents que els permet conèixer el funcionament, programes i recursos del Servei competent en la defensa dels drets de les persones menors d'edat.

I.3. Justificació

El present treball de final de màster se centra en la importància de la formació i informació dels docents en relació amb el funcionament, projectes i metodologia utilitzada pel Servei d'Infància i Família.

Com es ressalta en la redacció del present document, la importància de la defensa dels drets i el benestar dels NNA és responsabilitat de tota la ciutadania i més concretament d'aquelles administracions competents en matèria d'infància i adolescència. És per això que és molt important que els docents coneguin els indicadors per a la detecció d'aquells menors que puguin presentar una situació de risc, aquells que estan en fase de valoració pel sistema competent com també d'aquells menors que presenten una situació de desemparament i han estat separats dels seus progenitors.

La necessitat d'adquirir una formació específica en aquesta matèria es fa necessària a causa de la relació alumne-docent, atès que aquests es troben diàriament en situacions totalment desconegudes i, en molts de casos, se senten indefensos i sense coneixements de com actuar

enfront d'una situació de maltractament infantil. Per tal motiu, el fet de no conèixer el funcionament i programes del Servei els hi fa difícil poder acompanyar als infants i adolescents en moments de crisis com podria ser la separació provisional del menor de la seva família.

Pels docents la relació amb bona part de l'alumnat en situació de desemparament és un desafiament diari, atès que no compten amb prou informació per poder atendre les seves necessitats educatives, emocionals, conductuals i psicològiques. Autors com Jesús Palacios (2009), fan referència a com la comunicació verbal i no verbal de les figures de referència poden afavorir o dificultar emocionalment la reacció de la persona menor d'edat tant en el moment de la mesura jurídica com els dies posteriors. Igualment, la manca de relació directa del docent amb els i les tècniques del Servei corresponent limita encara més l'accés als coneixements necessaris per poder acompanyar al seu alumnat. De fet, observarem que les notificacions i relacions que té el centre educatiu amb el Servei d'Infància i Família es realitzen a través de l'equip d'orientació, els qui, gràcies a l'experiència i no per coneixements teòrics, tenen més nocions en la matèria.

Malgrat això, veurem com el docent té una posició privilegiada per a la detecció de signes de situacions de risc, canvis en el comportament, rendiment acadèmic i fins i tot interacció social dels i les alumnes, facilitant informació detallada i imprescindible per a la presa de decisions dels tècnics competents en la matèria. La participació d'aquests en els equips multidisciplinaris permet una millor comprensió de les necessitats que presenten els NNA amb la finalitat de garantir el seu benestar i desenvolupament. A nivell curricular, són les persones encarregades d'implementar aquelles estratègies pedagògiques que considerin més oportunes per a proporcionar i establir objectius i metes educatives adaptades a les necessitats dels alumnes, tenint en compte les circumstàncies personals, context i història de vida. Aquest és un altre factor pel qual el personal educatiu requereix d'informació sobre les mesures que es prendran o ja s'han pres en relació amb els alumnes que tenen a les seves aules.

La legislació actual, mitjançant l'Ordre EDU/2886/2011, de 20 d'octubre, per la qual es regula la convocatòria, reconeixement, certificació i registre de les activitats de formació permanent del professorat, defineix l'article 2 la formació permanent com "el conjunt d'activitats formatives dirigides a millorar la preparació científica, tècnica, didàctica i professional del professorat i de tots aquells que desenvolupen la seva labor docent o especialitzada en els centres que imparteixen els ensenyaments" (BOE núm. 269, 2011). A més, l'article 102 de la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, estableix que "la formació permanent constitueix un dret i una obligació de tot el professorat i una responsabilitat de les administracions educatives i dels propis centres" (BOE núm. 106, 2006). En aquest marc, per tal d'oferir formació específica als docents sobre la protecció del menor, és essencial determinar si ja reben algun tipus d'orientació en aquesta matèria. Per aquest motiu, s'ha dut a terme una anàlisi de l'oferta formativa disponible des de

diversos àmbits: la Conselleria d'Educació, com a administració pública competent, així com sindicats i associacions relacionades amb l'educació.

En resum, els docents són un referent imprescindible en la detecció precoç de situacions de risc com en l'adaptació dels menors d'edat amb mesura jurídica, sent el seu compromís, dedicació i informació clau tant per a la presa de decisions com per al desenvolupament integral de l'alumnat.

I.4. Marc teòric

La protecció a la infància i l'adolescència és una responsabilitat compartida per tota la societat, i per això les administracions públiques assumeixen el compromís de garantir-la quan no pot ser assegurada pels progenitors o cuidadors principals. Aquest principi es recull a la Constitució espanyola de 1978, que a l'article 39 estableix que "els poders públics asseguruen la protecció social, econòmica i jurídica de la família; així mateix, la protecció integral dels fills, iguals davant la llei amb independència de la filiació, i de les mares, sigui quin sigui el seu estat civil; els pares han de prestar assistència completa als fills tinguts dins o fora del matrimoni durant la minoria d'edat i en els altres casos en què la llei els obligui; els infants gaudiran de la protecció prevista en els acords internacionals que vetllen pels seus drets" (Constitució espanyola, 1978, art. 39). El citat article suposa un canvi rellevant en el reconeixement dels menors com a subjectes de dret i constitueix el fonament constitucional que sustenta el desplegament normatiu per a la creació del Servei de Protecció de Menors. Aquest servei té com a finalitat garantir les necessitats materials, emocionals i jurídiques dels infants i adolescents quan el seu entorn familiar no pot complir amb aquesta garantia.

Normativa de l'àmbit internacional:

- Declaració de Drets del Nin, proclamada a l'Assemblea General de les Nacions Unides (NN.UU) el 10 de desembre de 1948.
- Declaració dels Drets de l'Infant, aprovada per Resolució de l'Assemblea General de les Nacions Unides el 20 de novembre de 1989, es proclama el principi d'interès del menor.

Normativa de l'àmbit nacional:

- La signatura, el 30 de novembre de 1990, per part de l'Estat espanyol de la Convenció de Drets del Nin de NN.UU de 1989.
- Constitució espanyola de 1978.
- El Codi Civil espanyol

TÍTUL DEL TFM:

La importància de la formació per a la comunitat educativa en relació al Servei de Protecció de Menors

- La Llei 21/1987, d'11 de novembre, per la qual es modifiquen determinats articles del Codi Civil i de la llei d'enjudiciament civil en matèria d'adopció. Aquesta és sense dubte la Llei que ha introduït més canvis substancials a l'àmbit de protecció.
- Llei Orgànica 1/1996, de 15 de gener, de protecció jurídica del menor, posteriorment modificada per la Llei 26/2015, per la LO 8/2015.
- La més actual LO 8/2021, de 4 de juny, de Protecció Integral a la Infància i l'Adolescència enfront de la violència (LOPIVI).
- Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de Garantia Integral de la Llibertat Sexual, on hem de destacar el canvi d'abús sexual a violència sexual.

Normativa de l'àmbit autonòmic:

- Llei 17/2006, de 13 de novembre, integral de l'atenció i drets de la infància i l'adolescència de les Illes Balears (*BOIB* núm.163. De 18/11/2006).
- Llei 9/2019, de 19 de febrer, de l'atenció i els drets de la infància i l'adolescència de les Illes Balears.

Relacionat amb educació, hem de destacar:

- La Llei Orgànica d'Educació 2/2006, de 3 de maig, d'educació, modificada per la LO 3/2020, de 29 de desembre.
- La Llei Orgànica 3/2020, de 29 de desembre (*BOE*. Núm.78), d'Educació.

En tot moment s'ha de considerar la Llei Orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de Protecció de Dades Personals i garantia dels drets digitals, l'article 5.2 l'obligació de secret professional (Llei Orgànica 3/2018).

Per tant, la llei ens marca el camí cap a la creació de formacions específiques en matèria de violència contra la infància i adolescència, posant de manifest la cada vegada major necessitat de tenir informació i formació al respecte.

La promulgació de les lleis citades anteriorment tenen com a objectiu adaptar-se als canvis socials i econòmics d'una societat democràtica avançada per tal d'assegurar la protecció integral i un adequat desenvolupament als NNA.

Si bé la normativa és precisa i clara, podem trobar certes reticències a l'hora de notificar una sospita de maltractament infantil, alguns dels motius poden ser una sèrie de mites, prejudicis i falses creences que a vegades influeixen en els professionals i que dificulten la visió i valoració objectiva de la situació a la infància. Aquest estan recollits a la [Guia per a la detecció i notificació](#)

[del maltractament infantil. Actuacions enfront del maltractament des de l'àmbit educatiu](#) (Govern de les Illes Balears, s.f., Annex I).

Per a la correcta comprensió del present treball, cal definir el concepte de *maltractament infantil*, atès que, encara que pot semblar senzill, en la pràctica resulta molt complex. L'Observatori de la Infància adscrit al Ministeri de Sanitat i Política Social, diu que es tracta de qualsevol acció, omissió o tracte negligent no accidental, que priva al menor dels seus drets i del seu benestar, que interfereix en el seu ordenat desenvolupament físic, psíquic i/o social i/o amenaça, els autors del qual poden ser persones, institucions o bé la societat mateixa. A més, en la [Guia per a la detecció i notificació del maltractament infantil: Actuacions davant el maltractament des de l'àmbit educatiu](#), publicada pel Govern de les Illes Balears, es descriuen detalladament les característiques més rellevants d'aquesta definició (Govern de les Illes Balears, s.f., Annex II).

Un cop repassada i analitzada la legislació actual en matèria dels drets a les persones menors d'edat, cal analitzar els estudis relacionats en l'establiment de sistemes de coordinació entre serveis. Tal com ja assenyala Baginsky i Hodgkinson (1999) en el seu estudi a Anglaterra i Gales, la formació dels docents en matèria de protecció al menor d'edat, és totalment insuficient tant a les etapes primerenques com a la formació universitària i una vegada iniciada la relació laboral. El centre educatiu es converteix en l'espai idoni per la detecció de situacions problema en la família. Encara que aquestes situacions es poden donar abans de l'inici de l'etapa escolar, una vegada començada, els NNA són observats i acompanyats per professionals que poden detectar conductes anòmales i ser un recurs apropiat per cobrir les necessitats que presenten.

Tal com indiquen De Paúl i Arruabarrena (1996) les investigacions realitzades en matèria de notificacions de situacions de risc i/o maltractament infantil, assenyalen que es duen a terme de manera tardana i arriben al Servei competent una vegada s'han cronificat i/o quan la situació és greu, constatant, així que, una intervenció primerenca facilita un millor pronòstic en la futura intervenció amb els menors d'edat i les seves famílies. Atès que els citats indicadors no sempre són prou precisos, raonables, lineals i evidents, li correspon al sistema educatiu formar als docents per poder discriminar aquelles situacions que es consideren maltractament d'aquelles que no ho són.

Autors com Jorge Barudy i Maryorie Dantagnan (2005) assenyalen com el sistema educatiu hauria de ser part activa del sistema de protecció a la infància.

En els centres educatius de Mallorca, és l'Equip d'Orientació Educativa qui notifica la detecció de maltractament infantil al servei corresponent -Serveis Socials Comunitaris bàsics o Servei d'Infància i Adolescència-, tal com es regula a la Instrucció "per a la detecció, notificació i intervenció en situacions de maltractament a la infància i l'adolescència en l'àmbit educatiu

(Conselleria d'Educació i Universitat, s.f.) i tal com està regulat al Protocol Marc. En aquesta instrucció es detalla que, una vegada detectats els indicadors de risc d'un menor, el director/a convocarà una reunió de cas amb la participació de les següents figures professionals: un membre de l'equip educatiu, membres del servei d'orientació (PSC/OE), tutor/a de l'alumne, la persona que ha detectat la possible situació de maltractament infantil, si no és cap de les persones citades anteriorment i qualsevol persona de l'àmbit sociocomunitari (SSCB, Policia Tutor, cossos i forces de seguretat, etc.), si es considera oportú. Una vegada recopilada la informació, s'establiran les línies d'actuació i seran els professionals del Servei d'Orientació del centre educatiu qui s'encarregaran del seguiment del cas. Així mateix, també s'afegeix que el/la tutor/a responsable estarà en coordinació amb l'equip d'orientació.

El circuit de les notificacions té dos canals. D'una banda, en els casos de sospita lleu/moderada es notifica als Serveis Socials Comunitaris Bàsics, atès que són els encarregats del seguiment de les famílies en les quals una intervenció social podrien donar com a resultat la desaparició i/o reducció dels indicadors de risc. D'altra banda, les notificacions per a aquells casos de maltractament, negligència i/o abús considerat com a greu/urgent són derivats directament al Servei d'Infància i Família, encarregats en l'actualitat de totes les mesures jurídiques.

Hem de referir-nos a aquells infants i adolescents que presenten una mesura jurídica i han estat separats dels seus progenitors o cuidadors, atès que la situació emocional, psicològica i fins i tot de vida diària serà diferent de la resta d'alumnes amb els quals es troben el personal educatiu. El coneixement dels diferents acolliments residencials, així com els protocols d'actuació, comporten a una millor entesa entre aquests i el centre educatiu. Cal esmentar que les dinàmiques generades en els centres, encara que pretén ser un sistema el més semblant al familiar, tenen característiques molt diferents.

Igualment, hem de considerar aquells NNA que viuen amb una família acollidora o adoptiva. La nova Llei del menor indica que, sempre que sigui possible, ha d'haver-hi relació amb els pares biològics que tenen la pàtria potestat suspesa i és adquirida pel servei competent. És per això que molts menors en acolliment familiar o adopció verbalitzen tenir més de dos progenitors, havent d'explicar la seva situació personal. Cal assenyalar que aquests menors han passat per situacions d'adversitat primerenca i fins i tot de trauma amb experiències doloroses i difícils. Generalment, abans d'arribar a una família han hagut de passar per diferents mesures jurídiques i recursos, com poden ser famílies temporals, centres de primera acollida, residencials, entre altres, generant en el menor un sentiment d'abandó constant. Tasca gens fàcil per al personal docent que intenten generar una relació de proximitat i vincle, sentint-se en molts casos frustrats i descoratjats per no aconseguir una bona relació o els resultats que com a adults desitgem per a aquest infant.

TÍTUL DEL TFM:

La importància de la formació per a la comunitat educativa en relació al Servei de Protecció de Menors

En aquests casos, es fa més important encara que el personal educatiu coneguin la història de vida dels NNA amb la finalitat de poder ajudar-los el màxim possible a la seva nova integració, en les dificultats que puguin presentar en l'àmbit escolar, però sobretot emocionalment, atès que en molts casos poden presentar dificultats de conducta i adaptabilitat a nous entorns.

A manera de conclusió podem dir que el maltractament a les persones menors d'edat és un problema que concerneix a tota la societat i, per tant, competeix a tots la comunicació de qualsevol sospita amb la finalitat d'intervenir de manera primerenca i reduir les conseqüències emocionals, físiques i psicològiques d'aquests. Com hem comentat, l'equip docent es converteix en l'observador principal de les necessitats en la infància i adolescència, sent una peça fonamental en la protecció i benestar d'aquests. No obstant això, cal assenyalar que, si bé són una peça fonamental en la detecció, no són els docents els qui determinen la situació futura d'aquests menors, atès que és des dels Serveis Socials on es treballa primerament amb la família i, com a darrer recurs serà el Servei d'Infància i Família qui determinarà el futur jurídic dels NNA.

II. PROCÉS D'INVESTIGACIÓ

II.1. Objectius

Objectiu general:

Comprovar la necessitat de formació dels docents respecte al funcionament, programes i serveis del Servei d'Infància i Família.

Objectius específics:

1. Conèixer l'oferta formativa pels docents de Mallorca en relació amb el Servei d'Infància i Família.
2. Estudiar la informació que tenen els docents en matèria de Protecció a la infància i adolescència.
3. Investigar sobre les experiències prèvies dels docents tant amb el Servei d'Infància i Família com amb els menors en situació de desemparament.
4. Reflexionar sobre la importància que donen els docents a la informació de les persones menors d'edat en situació de desemparament.
5. Estudiar la idoneïtat de realitzar una formació específica sobre el funcionament, serveis i protocols del Servei d'Infància i Família al personal educatiu.

II.2. Metodologia

El propòsit de la present investigació és conèixer l'oferta formativa que s'està duent a terme a Mallorca en matèria de protecció a la infància, a través dels diferents sindicats de l'àmbit educatiu i la Conselleria d'Educació del Govern de les Illes Balears, els quals són els encarregats en la gestió i desenvolupament de la formació del professorat. Per aquest motiu, s'han anat recopilant dades de manera qualitativa, amb entrevistes semiestructurades amb el departament de formació de la Conselleria d'Educació, associacions de maltractament infantil, entitats públiques competents en la matèria i sindicats. Aquestes entrevistes ens han permès obtenir informació més detallada sobre les formacions que s'estan duent a terme, així com una valoració de la idoneïtat de crear-ne una en el futur.

En l'àmbit estatal, s'ha contactat amb la *Federación de Asociaciones para la Prevención del Maltrato Infantil* (FAPMI), l'Observatori de la infància d'Andalusia i diversos sindicats educatius a escala nacional. Totes aquestes ens confirmen no tenir cap formació relacionada amb l'explicació del funcionament del Servei competent en la protecció a la infància i adolescència.

Igualment, s'ha fet una recopilació de dades qualitatives a través d'un qüestionari enviat per missatgeria instantània a personal docent dels diferents nivells i tipologies de centres educatius.

II.3. Mètode i disseny

Com a mètode de recerca s'ha fet una recollida d'informació amb una recopilació documental a través de fonts orals. Es fan preguntes a tots els sindicats que ofereixen formació als docents, com també als tres centres de formació dependents de la Conselleria d'Educació i Formació Professional del Govern de les Illes Balears, amb la finalitat de comprovar l'oferta formativa. L'eina utilitzada és la següent bateria de preguntes, a contestar per la persona responsable de la secció de formació de cadascun dels sindicats descrits anteriorment, com també, al servei de formació propi del Govern.

1. S'ofereix formació al personal docent relacionada amb el Servei d'Infància i Família?
2. Quina modalitat formativa s'utilitza?
3. Està relacionada amb el funcionament i els programes del Servei d'Infància i Família?
4. S'ha ofert alguna vegada aquest tipus de formació?
5. Es considera que podria ser una oferta formativa interessant per l'equip docent?

S'ha realitzat una enquesta a través del cercador Google en el seu apartat de formularis. Aquesta eina ens ha permès realitzar una enquesta de vint-i-nou qüestions de resposta múltiple i dues preguntes de desenvolupament, que ha estat enviada a través de missatgeria instantània (WhatsApp). S'ha triat aquesta metodologia de resposta donada la seva facilitat i rapidesa a l'hora de contestar les preguntes, sent un instrument molt més accessible, ràpid i fàcil de replicar a tot el personal de centres educatius i sense haver de desplaçar-se ni estar condicionat a una presencialitat per a l'obtenció de dades.

II.4. Hipòtesis

La formació del professorat de Mallorca en matèria de protecció a les persones menors d'edat és insuficient, mancant un enfocament pràctic, actualitzat i aplicable.

La falta de formació i informació té un impacte negatiu en la capacitat del professorat en fer front de manera amable en situacions relacionades amb la protecció dels escolars.

Es plantegen dues hipòtesis, atès que la segona és conseqüència de la primera.

II.5. Obtenció d'informació i dades

TÍTUL DEL TFM:

La importància de la formació per a la comunitat educativa en relació al Servei de Protecció de Menors

S'ha contactat telefònicament i s'ha procedit a revisar les pàgines web dels següents sindicats, específicament en l'àrea d'educació:

UOB Ensenyament

UGT Balears i nacional

CESIF

ANPE Balears i nacional

FSIE

STEI

També s'ha realitzat una trucada telefònica al CEP Palma, Inca i Mancor, encarregats de la formació del personal docent dependent de la Conselleria d'Educació i Formació Professional. Les línies estratègiques de formació del professorat 2020/2024 han d'emmarcar-se i organitzar-se dins de:

- Metodologies d'aprenentatge
- Convivència i educació emocional
- Educació inclusiva
- Millora de les competències lingüístiques
- TIC i competència digital
- Actualització científica, tècnica i de col·lectius específics
- Comunitat educativa d'aprenentatge

La informació cercada tant en les pàgines web dels sindicats i del Govern, com a través de les trucades telefòniques realitzades, inclou:

1. Quin tipus de formació s'ofereix al personal dels centres educatius en relació amb el funcionament, programes i recursos amb els quals compta el Servei d'Infància i Família de l'IMAS.
2. Quin tipus de formació s'ofereix en relació amb els infants amb mesura jurídica
3. Quin tipus de formació s'ofereix en relació amb la detecció i notificació de situacions de risc, maltractament i/o violència sexual en la infància.

En el cas del qüestionari dirigit als docents que treballen a Mallorca, s'han realitzat vint-i-nou preguntes, de les quals vint-i-set són de resposta múltiple i dues a desenvolupar. D'aquestes vint-i-nou preguntes, només devuit són de caràcter obligatori, mentre que les restants tan sols han de ser contestades en funció de la resposta anterior.

La primera part del qüestionari té com a objectiu recopilar informació detallada sobre les dades generals dels/les participants. Aquestes característiques ens ajudaran a analitzar si hi ha relació entre els ítems i les respostes posterior, les quals es relacionen amb la informació i formació que

tenen sobre els procediments, programes i recursos amb els quals compta el SPM. Igualment, s'ha volgut comptar amb tot el personal que treballen en els centres educatius, des de l'equip de direcció als ATE, que també treballen amb els infants.

En el cas de la pregunta a desenvolupar, se sol·licita al personal educatiu que detalli la formació que han rebut en matèria directament relacionada amb la protecció a la infància i adolescència, amb la finalitat d'analitzar si la nostra proposta de formació ja s'ha impartit o s'està impartint.

S'adjunta l'enllaç al qüestionari:

<https://docs.google.com/forms/d/e/>

[1FAIpQLSej6X886mpKXAtlmOm0a9N655ETwoQkCacW55zVM7bECNIUfg/viewform?usp=header](https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSej6X886mpKXAtlmOm0a9N655ETwoQkCacW55zVM7bECNIUfg/viewform?usp=header)

II.6. Resultats

La revisió de la formació que s'ofereix a través de les pàgines web i de la investigació obtinguda a través de les consultes telefòniques descrites anteriorment, han posat de manifest que cap dels serveis citats compta amb una formació específica en matèria del Servei d'Infància i Família. La formació més semblant amb la qual compten està relacionada amb l'eina per a la notificació de situació de risc, el RUMI, si bé en aquesta formació, no s'especifiquen els diferents serveis, programes i funcionament del Servei.

De la investigació realitzada podem concloure que, actualment ni a Mallorca ni en l'àmbit nacional, s'està duent a terme una formació específica pel personal dels centres educatius sobre les principals característiques i procediments del Servei. Si bé, cal destacar que, una vegada explicada la proposta de formació que es vol dur a terme, la majoria dels sindicats i entitats l'han considerada totalment necessària i una bona opció formativa de futur.

Passem a analitzar les respostes del formulari:

Han respost un total de 219 persones que treballen als centres educatius.

1. Relacionat amb **el sexe** hem arribat a un 82,2% de dones i a un 17,8% d'homes. Aquesta dada evidencia una vegada més, que les professionals de l'àmbit educatiu són majoritàriament dones. Aquesta dada presenta una limitació atès que no s'ha donat l'opció de no binari.
2. En relació amb **la franja d'edat**, podem observar molta més varietat, sent el grup d'edat entre 40 i 50 el més representat amb un 38,8% i el manco el d'entre 20 i 30 anys amb un 8,7%.

TÍTUL DEL TFM:

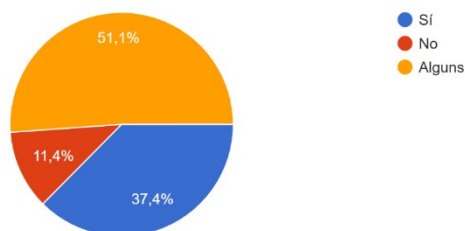
La importància de la formació per a la comunitat educativa en relació al Servei de Protecció de Menors

3. Pel que fa a les **funcions** que desenvolupa actualment, els dos grups majoritaris han estat els i les mestres (39,3%) i els i les professores (29,7%), sent una dada positiva atès que valorem que són qui més precisen de formació en aquesta matèria. Com a limitació podem dir que tan sols s'ha arribat a un 8,2% a l'equip d'orientació, sent un element clau en la relació entre centre educatiu i el SPM.
4. Respecte a l'**etapa educativa**, s'ha aconseguit arribar més a l'etapa de secundària amb un 42,5% que no a infantil amb tan sols un 26,5%.
5. En la **tipologia de centre** s'ha aconseguit arribar més als centres públics (81,7%) que als concertats (17,8%). En el cas dels centres privats no s'han pogut extrapolar els resultats atès que tan sols tenim una mostra d'un 0,5% i no resulta significatiu.

Una vegada analitzades les característiques personals de les persones enquestades, passem a analitzar les respostes a les preguntes referents a la formació en el tema en qüestió:

Sabries identificar els indicadors de risc per una possible situació de desemparament?

219 respostes

Un 51,1% afirma que sap identificar alguns indicadors de risc, fet que reflecteix un coneixement parcial però no suficient.

Tan sols un 37,4% assegura tenir la capacitat total per identificar aquests indicadors. Sent una dada preocupant, atès que estem parlant d'una responsabilitat clau per a la detecció precoç del maltractament infantil. Si bé, com a dada positiva, hi trobem representats pràcticament tots els perfils professionals manco ATE.

L'11,4% afirma no saber identificar cap indicador. Aquesta xifra, tot i no ser majoritària, és crítica atès que representa un grup de professionals que podria passar per alt situacions greus. Dins aquesta dada hi trobem majoritàriament professors/es.

Com ja hem comentat amb anterioritat, des del Govern de les Illes Balears s'està duent a terme una formació específica en la utilització i coneixement de l'eina per a la notificació de maltractament infantil (RUMI) oberta a tota la comunitat educativa, on es detallen i especifiquen aquells ítems necessaris i importants per a la seva bona utilització. Aquestes dades evidencien la

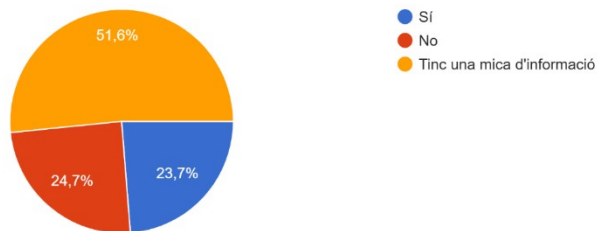
TÍTUL DEL TFM:

La importància de la formació per a la comunitat educativa en relació al Servei de Protecció de Menors

necessitat de reforçar la formació específica en detecció de situacions de risc i desemparament en l'àmbit educatiu. Cal establir itineraris clars i obligatoris dins la formació permanent del professorat sobre aquesta temàtica, i assegurar que tot el personal docent estigui capacitat per identificar signes d'alerta.

Coneixes el funcionament del Servei d'infància i adolescència (Protecció de Menors)?

219 respostes

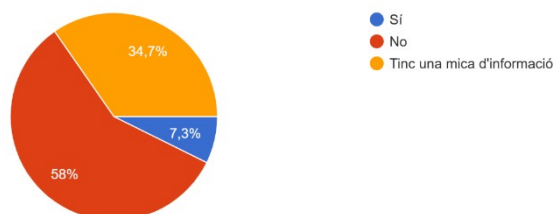
Més de la meitat del personal docent (51,6%) declara tenir només una mica d'informació sobre el funcionament del Servei d'Infància i Família, evidenciant una manca de coneixement i posant de manifest la limitació per actuar amb seguretat davant situacions de risc. El rang d'edat podria ser considerat un factor important, atès que podríem pensar que és gent més jove, tal vegada acabada de sortir de la universitat. No obstant això, tan sols una persona d'aquesta franja contesta no tenir gens d'informació, mentre la majoria són d'entre 40 i 50 anys.

Es dona un percentatge similar de desconeixement total i coneixement complet del funcionament.

Aquest gràfic posa de manifest que hi ha una desconexió important entre el sistema educatiu i el servei competent en la defensa dels drets de les persones menors d'edat, probablement per una manca de formació o accés a informació clara i pràctica. Això reforça la necessitat de potenciar la formació contínua en aquest àmbit i de millorar la coordinació interinstitucional.

Sabries diferenciar les diferents mesures jurídiques que poden tenir els nins, nines i adolescents (NNA) que es troben al Servei d'infància i adolescència (Protecció de Menors)?

219 respostes

Els resultats evidencien una gran mancança de coneixements específics en matèria legal entre els docents pel que fa a les mesures jurídiques relacionades amb la protecció a la infància i adolescència. Tan sols un 7,3% declara tenir un coneixement clar sobre aquestes mesures i la

TÍTUL DEL TFM:

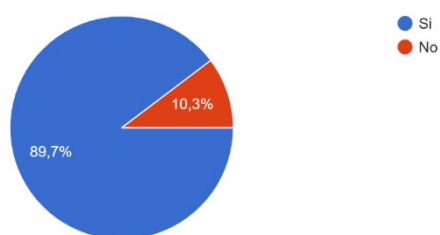
La importància de la formació per a la comunitat educativa en relació al Servei de Protecció de Menors

majoria pertanyen a l'equip d'orientació, fent evident la manca d'informació de les persones que tenen relació directa i diària amb els infants i adolescents.

Això indica que més del 92% del personal docent no compta amb una formació suficient per identificar o entendre les mesures jurídiques que poden derivar-se de casos de desemparament o risc greu. Per tal, es fa imprescindible incloure formació jurídica bàsica sobre el sistema de protecció de menors dins la formació permanent del professorat, tal com estableix la normativa actual (LOE, LOMLOE i la LOPIVI).

En cas negatiu, consideres important saber-les per desenvolupar la teva tasca?

194 respostes

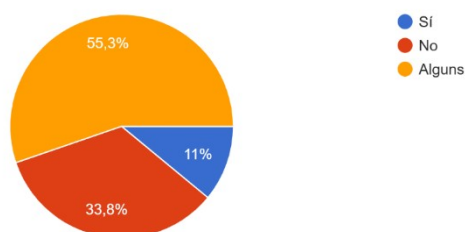

La gran majoria (gairebé 9 de cada 10 persones) considera que és important conèixer aquestes mesures jurídiques per poder dur a terme adequadament la seva tasca.

Cal destacar que, el 10,3% de les persones que han contestat que no ho consideren important, la majoria són de secundària.

Saps quines són els diferents centres de protecció que tenim a Mallorca?

219 respostes

Observem que més de la meitat de les persones reconeix saber diferenciar algun o la totalitat dels diferents acolliments residencials que hi ha actualment a Mallorca.

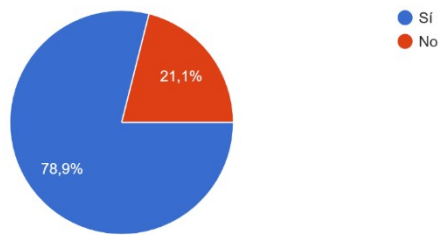
La totalitat de les persones que reconeix no saber diferenciar-los també ha respost que no sabria identificar les diferents mesures jurídiques o tan sols algunes.

TÍTUL DEL TFM:

La importància de la formació per a la comunitat educativa en relació al Servei de Protecció de Menors

En cas negatiu, consideres important saber-les per desenvolupar la teva tasca?

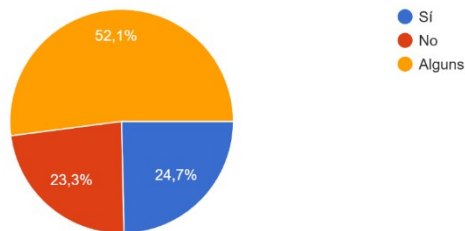
152 respostes

Si bé la majoria valora com a essencial la importància de la informació relacionada amb els diferents acolliments residencials, notem una lleugera baixada si ho relacionem amb la importància que li donen a conèixer les mesures jurídiques.

Saps diferenciar els diferents tipus d'acolliment familiar que hi ha actualment?

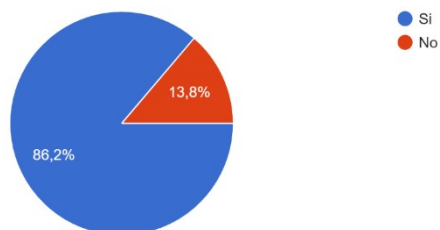
219 respostes

Només una quarta part de les persones enquestades manifesta saber diferenciar tots els tipus d'acolliment familiar. Si es posa en relació amb les preguntes anteriors, s'observa que la majoria no ha respost de manera negativa a cap d'elles.

En cas negatiu, consideres important saber-les per desenvolupar la teva tasca?

138 respostes

Amb un 86,2% de respostes afirmatives, la majoria de les persones enquestades considera important disposar del coneixement necessari per desenvolupar adequadament la seva tasca.

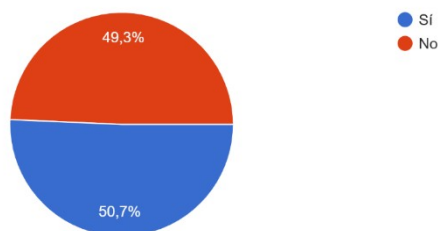
Cal destacar que del 13,8% que considera que no és important per a la seva tasca diària, la majoria són de secundària i no sabrien diferenciar els acolliments familiars.

TÍTUL DEL TFM:

La importància de la formació per a la comunitat educativa en relació al Servei de Protecció de Menors

Has tingut alguna experiència amb el Servei d'infància i família (Protecció de Menors)?

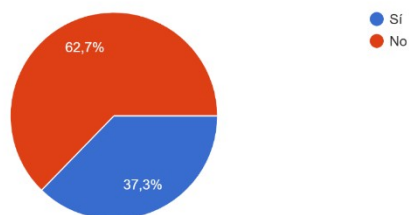
219 respostes

Tot i que més de la meitat de les persones enquestades (50,7%) manifesten haver tingut alguna experiència amb el Servei d'Infància i Família, només un 7,3% afirma saber diferenciar les diferents mesures jurídiques que poden afectar els infants i adolescents atesos. Aquesta dada suggereix que l'experiència directa amb el Servei no garanteix un coneixement suficient del marc jurídic, fet que es reflecteix també en el 58% de les persones que reconeixen no tenir aquesta informació i en el 34,7% que en té només una noció parcial.

En cas afirmatiu, consideres que, un cop feta la derivació has tingut la suficient informació per desenvolupar la teva tasca?

118 respostes

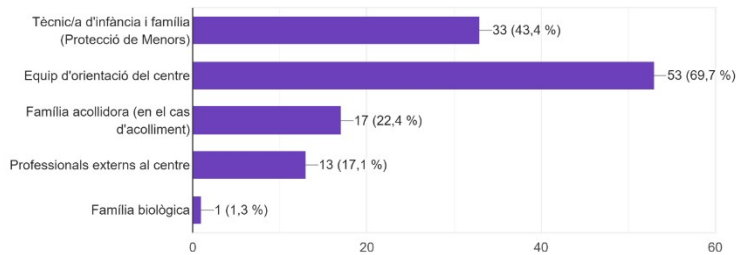
Entre les persones que han realitzat alguna derivació al Servei, només un 37,3% considera haver rebut prou informació per desenvolupar la seva tasca posteriorment. En canvi, una majoria clara, el 62,7%, manifesta que la informació facilitada no ha estat suficient. Aquesta dada posa de manifest una manca significativa de comunicació o transmissió d'informació després de la derivació, fet que pot dificultar una intervenció coordinada i eficaç en l'atenció als NNA.

TÍTUL DEL TFM:

La importància de la formació per a la comunitat educativa en relació al Servei de Protecció de Menors

En cas afirmatiu, qui t'ha proporcionat aquesta informació?

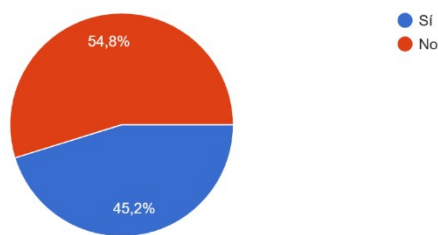
76 respostes

Les dades posen de manifest que la principal font d'informació en els casos de derivació és l'equip d'orientació del centre, mentre que altres agents implicats, com les tècniques del Servei d'Infància i Família, les famílies acollidores o professionals externs, tenen un paper secundari o poc rellevant en aquest procés.

Has tingut NNA que estigui amb acolliment residencial (viure a un centre de protecció)?

219 respostes

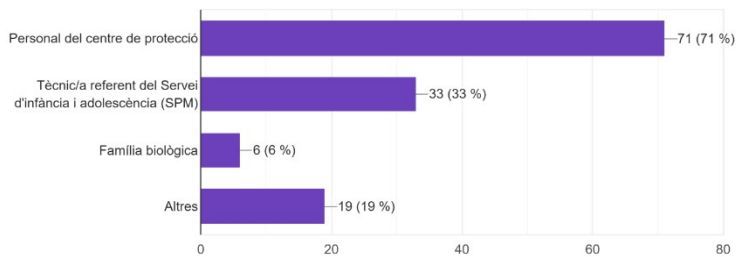
D'acord amb les dades obtingudes, del 45,2% de les persones enquestades que afirmen haver tingut infants en acolliment residencial, cal destacar que tan sols un 14,14% sabia diferenciar els diferents tipus. En canvi, un 85,86% no tenen coneixement o no són capaces de distingir entre les diverses tipologies.

Aquest resultat posa de manifest una manca d'informació que pot influir en l'acompanyament dels infants que es troben en aquesta situació.

TÍTUL DEL TFM:

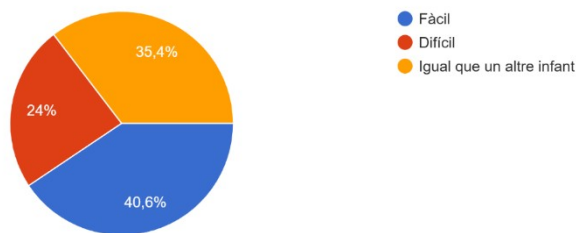
La importància de la formació per a la comunitat educativa en relació al Servei de Protecció de Menors

En cas afirmatiu, amb qui has tingut comunicació?
100 respostes

El personal del centres son les persones de referència pel personal docent atès que són qui ostenten la guarda administrativa dels NNA. Si bé, podem destacar que hi ha una moderada coordinació institucional amb el Servei d'Infància i Família.

En cas afirmatiu la comunicació amb les persones responsables d'aquests infants ha estat...
96 respostes

Aquesta dada resulta especialment rellevant i positiva. D'una banda, cal tenir en compte que els moments d'entrada i sortida de l'escola són particularment crítics per al personal dels acolliments residencials, ja que han de gestionar simultàniament diversos infants sota la seva responsabilitat. En aquest sentit, els torns del personal podrien suposar una dificultat per garantir una comunicació fluida amb l'escola; no obstant això, des dels centres educatius, aquesta qüestió no sembla percebre's com un obstacle significatiu.

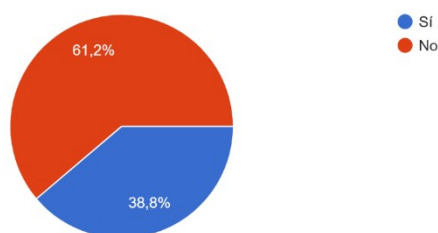
D'altra banda, el fet que un 35,4% del personal docent consideri que la comunicació amb les persones responsables d'aquests infants ha estat igual que amb qualsevol altre infant i adolescent, és un indicador positiu que suggereix avanços reals cap a la inclusió de l'àmbit educatiu.

TÍTUL DEL TFM:

La importància de la formació per a la comunitat educativa en relació al Servei de Protecció de Menors

Has tingut algun infant amb mesura d'acolliment familiar?

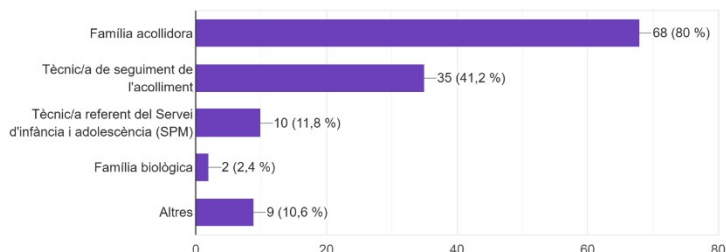
219 respostes

Tot i que l'acolliment familiar és la mesura jurídica que, segons la legislació vigent, s'ha de prioritzar davant l'acolliment residencial, s'observa que el personal docent ha atès un nombre inferior d'infants en aquesta situació respecte als que es troben en centre. Concretament, es constata una diferència del 6,4%. Aquesta disparitat pot atribuir-se al fet que els NNA acollits en família sovint s'integren amb més facilitat en el sistema educatiu ordinari i poden passar desapercebuts com a alumnes en situació de desemparament, mentre que els infants i adolescents en acolliment residencial tenen una presència més visible i una identificació institucional més clara dins l'entorn escolar

En cas afirmatiu, amb qui has tingut comunicació?

85 respostes

Els resultats mostren que, en els casos de NNA amb una mesura d'acolliment familiar, la principal via de comunicació per part del personal docent és la família acollidora, amb un 80% de respostes afirmatives. Aquesta dada posa de manifest la centralitat del nucli acollidor en la relació entre l'escola i l'entorn familiar de l'infant i adolescent, i evidencia una pràctica positiva d'integració i reconeixement del seu paper.

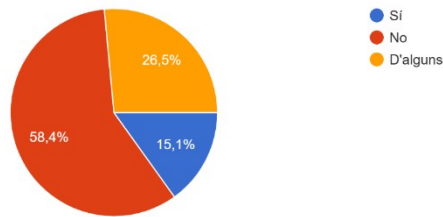
A més, un 41,2% del professorat ha mantingut contacte amb els tècnics de seguiment de l'acolliment, figura clau per garantir la coordinació entre l'àmbit familiar, educatiu i amb el Servei d'Infància i Família.

TÍTUL DEL TFM:

La importància de la formació per a la comunitat educativa en relació al Servei de Protecció de Menors

En el cas dels menors que han estat separats dels seus progenitors, tens prou informació per saber els contactes que poden i no poden tenir amb els NNA?

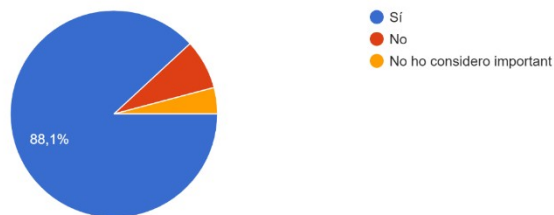
219 respostes

Una dada especialment rellevant i preocupant és que només un 15,1% del professorat afirma disposar de prou informació sobre els contactes que poden tenir els NNA que han estat separats dels seus progenitors. La majoria (58,4%) manifesta no tenir-ne cap, i un 26,5% només parcialment. Aquesta manca de coneixement pot comprometre la seguretat i el benestar de les persones menors d'edat, i posa de manifest la necessitat de millorar els canals de comunicació i la transmissió d'informació entre els serveis competent i els centres educatius.

Consideres que per a la teva tasca hauries de tenir més informació sobre les decisions que es prenen sobre els NNA amb mesura de Protecció?

219 respostes

El 88,1% del professorat manifesta clarament la necessitat de rebre més informació sobre les decisions preses respecte als infants i adolescents amb mesura jurídica. Aquesta xifra és reveladora i mostra una demanda quasi unànime per part del personal docent per poder exercir amb més eficàcia i sensibilitat la seva funció educativa.

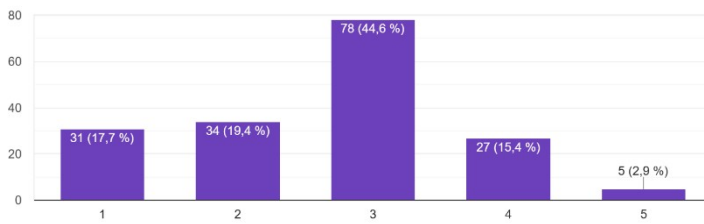
En el cas dels professionals que consideren que no i/o no ho consideren important, la majoria provenen de secundària.

TÍTUL DEL TFM:

La importància de la formació per a la comunitat educativa en relació al Servei de Protecció de Menors

Com valoraries la comunicació amb els/les professionals del Servei d'infància i adolescència (SPM)?

175 respostes

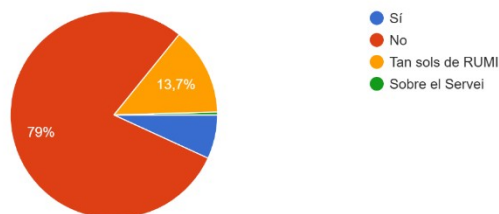

La valoració mitjana de 2,66 punts sobre 5 obtinguda en relació amb la comunicació amb els/les professionals del Servei d'Infància i Família posa de manifest una percepció generalment insuficient per part del personal docent. Només un 18,3% valora aquesta comunicació amb una puntuació alta (4 o 5), mentre que prop del 37% la puntua amb un 1 o un 2.

És rellevant destacar que, de les 110 persones que han valorat amb un 3 o més la comunicació amb el Servei d'Infància i Família, un 40% (44 persones) han declarat no haver tingut cap experiència directa amb aquest servei.

Has fet alguna formació específica en matèria de Protecció de Menors i sobre el Servei d'infància i adolescència (SPM)?

219 respostes

El 79% del personal educatiu no ha rebut cap formació específica sobre el sistema de protecció de menors ni sobre el funcionament del Servei d'Infància i Família.

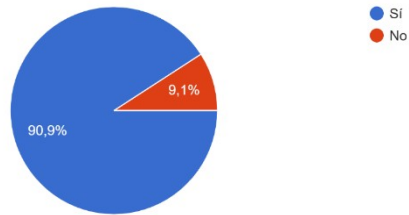
Es transcriuen literalment les respostes per tal d'especificar la formació realitzada : "tinc experiència professional en l'àmbit de serveis socials"; "Intress"; "Indicadors de risc-CEP PALMA"; "Jornades de prevenció i intervenció comunitària. IMAS-Consell de Mallorca"; "Som Família d'acollida; un curs de prevenció. Al CEIP"; "He assistit a alguna formació, bé, més bé xerrades però no record qui la va impartir"; "Diferents formacions com a professionals, fins i tot per ser família cangur"; "serveis socials"; "Consell de Mallorca; RUMI i abusos"; "Soc llicenciada en psicologia i les meves pràctiques varen ser a Protecció de Menors"; "xerrada cap d'urgències".

TÍTUL DEL TFM:

La importància de la formació per a la comunitat educativa en relació al Servei de Protecció de Menors

Creus que és important tenir formació en matèria del funcionament, programes i recursos del Servei d'infància i adolescència (Protecció de Menors)?

219 respostes

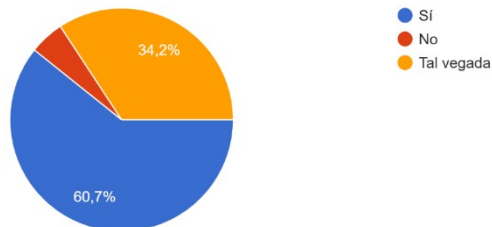

Una de les dades més rellevants que s'extrau de l'anàlisi és la manca de formació específica del personal educatiu sobre el funcionament del Servei d'Infància i Família. Concretament, un 79% de les persones enquestades afirmen no haver rebut cap formació en aquest àmbit. Tot i això, de manera pràcticament unànime, el 90,9% considera que aquesta formació és important per dur a terme la seva tasca.

Les dades evidencien una necessitat urgent de formació i coordinació amb els serveis competent per part del personal educatiu.

Si es fes una formació en aquesta matèria, estaries interessada/t en apuntar-t'hi

219 respostes

Tal com s'ha assenyalat, un 79% de les persones enquestades afirmen no haver rebut cap formació en aquest àmbit. Tot i això, de manera pràcticament unànime, el 90,9% considera que aquesta formació és important per dur a terme la seva tasca.

Aquesta percepció de necessitat formativa es veu reforçada pel fet que, si s'oferís una formació en aquest àmbit, el 60,7% s'hi mostraria interessada i un 34,2% ho valoraria com a possible opció, deixant només un 5,1% de persones que no hi estarien interessades. Això evidencia una demanda que hauria de ser atesa institucionalment.

III. PROCÉS D'INTERVENCIÓ

III.1 Context

La present formació s'emmarca dins la formació permanent del professorat, la qual està regulada per l'Ordre EDU/2886/2011, de 20 d'octubre, mitjançant la qual es regula la convocatòria, el reconeixement, la certificació i el registre de les activitats formatives per al professorat. L'article 2 d'aquesta norma defineix la formació permanent com "el conjunt d'activitats formatives dirigides a millorar la preparació científica, tècnica, didàctica i professional del professorat i de tots aquells que desenvolupen la seva labor docent o especialitzada en els centres que imparteixen els ensenyaments" (Ministerio de Educación, 2011). Així mateix, l'article 102 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, estableix que la formació permanent constitueix tant un dret com una obligació per part del professorat, i una responsabilitat compartida entre les administracions educatives i els centres docents (Jefatura del Estado, 2006). Posteriorment, la Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre, modifica aquest article per incorporar que els programes de formació hauran d'adaptar-se a l'evolució de les ciències i de les didàctiques, i incloure formació específica en matèria d'igualtat, assetjament, maltractaments en l'àmbit escolar i prevenció de la violència envers la infància (Jefatura del Estado, 2020).

Segons la Recomanació del Consell de la Unió Europea del 22 de maig de 2018, relativa a les competències clau per a l'aprenentatge permanent, el primer punt estableix que el *Pilar Europeu de Drets Socials* reconeix com a principi fonamental el dret de tota persona a una educació, formació i aprenentatge permanent, inclusivament i de qualitat. Aquesta formació permet a les persones mantenir i adquirir les capacitats necessàries per a participar plenament en la societat i gestionar amb èxit les transicions en el mercat laboral (Consell de la Unió Europea, 2018).

L'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears, aprovat per la Llei orgànica 1/2007, de 28 de febrer (BOE núm. 52), a l'article 36.1, atorga a la comunitat autònoma de les Illes Balears la competència exclusiva en matèria d'ensenyament no universitari, incloent-hi la formació i el perfeccionament del personal docent, tal com disposa l'article 27 i el número 30 de l'apartat 1 de l'article 149 de la Constitució en matèria d'ensenyament.

El Decret 41/2016, de 15 de juliol, pel qual es regula la formació permanent del professorat de l'ensenyament no universitari de la Comunitat Autònoma de les illes Balears, a l'article 2 especifica que "la formació permanent del professorat és el conjunt d'accions dirigides a actualitzar la qualificació professional, millorar les competències professionals dels docents per a la tasca educativa i per a la col·laboració amb la comunitat educativa, impulsar la innovació educativa, especialment en relació amb el projecte educatiu dels centres, i millorar la gestió dels centres educatius" (Decret 41/2016, art. 2).

La formació que es proposa està dissenyada per ser aplicada tant en l'àmbit educatiu com institucional, i emmarcat en les bones pràctiques. Inicialment, la formació es planteja en modalitat presencial; si bé, es podria adaptar i oferir en format en línia. En aquest darrer cas, es tindran en compte els indicadors recollits en el [Marc de Referència de Competències Digital Docents](#) (annex IV).

III.2 Grup d'alumnes

La formació està prevista per tot el personal dels centres educatius de totes les etapes educatives no universitàries, tant de centres públics, concertats i privats.

III.3 Objectius

Objectius generals:

- Actualitzar al professorat per fer front als nous reptes educatius i als canvis que reclama la societat actual.
- Desenvolupar la interrelació i la coordinació entre la formació de personal de centres educatius, la innovació, la investigació i l'avaluació per millorar l'èxit educatiu.
- Impulsar la creació de xarxes de centres i personal docent per mitjà del treball col·laboratiu per a intercanviar experiències i difondre bones pràctiques educatives.
- Acostar la formació en els centres docents, comptant amb diferents nivells de planificació i gestió, i reforçar la formació pràctica per a facilitar iniciatives i acords pedagògics entre els equips docents d'un mateix centre.
- Incorporar als continguts de la formació l'actualització científica i didàctica, la innovació educativa i la capacitat per a les competències professionals.

Objectius específics:

- Implicar i sensibilitzar als professionals del sistema educatiu del fenomen del maltractament infantil.
- Donar a conèixer el concepte de maltractament i les seves tipologies.
- Explicar les mesures jurídiques.
- Facilitar la informació necessària per al coneixement del funcionament del Servei d'Infància i Família, així com els seus projectes i programes.
- Facilitar les relacions entre el centre educatiu i els diferents serveis que treballen en l'atenció a la infància i adolescència.
- Donar a conèixer el procés que es duu a terme una vegada s'han detectat i notificat una situació de desamparament.

III.4 Continguts

A continuació, explicarem la situació d'aprenentatge que es durà a terme durant la formació destinada a docents en matèria del Servei d'Infància i Família. Amb la finalitat d'obtenir informació prèvia dels coneixements que posseeixen els i les participants, es passarà un qüestionari en línia

amb preguntes de resposta múltiple i dues preguntes de resposta breu per a ajustar al màxim la formació a les necessitats i curiositats dels assistents.

https://docs.google.com/forms/d/1CjUqrG4BF1YZNWfY6FQGFlouqJ_Yzpbfl91-5znUQs/edit?hl=ES¹

Sessions	Continguts	Hores
Sessió 1	Repàs dels indicadors de risc i mesures jurídiques. Estudi de casos.	4
Sessió 2	Funcionament del Servei, circuit de derivacions. Estudi de casos.	4
Sessió 3	Acolliment residencial. Estudi de casos.	4
Sessió 4	Acolliment familiar i adopcions. Estudi de casos.	4
Sessió 5	Altres programes. Estudi de casos.	4

III.5 Temporalització

La formació tindrà una durada de 20 hores presencials, dividides en dues setmanes. En el cas que es requereixi la formació de manera en línia, aquesta serà adaptada.

III.6 Metodologia

La metodologia del curs serà eminentment activa i pràctica, fomentant la creació de vincles entre els participants i partint d'escenaris que puguin assemblar-se als quals el personal de centres educatius es troben en el seu dia a dia a l'aula.

Cal assenyalar que la metodologia podria canviar depenent de la modalitat en la qual es realitzi la formació. En el cas de modalitat en línia, dependrà de l'administració i/o sindicats en la qual la realitzem, atès que cadascun té la seva pròpia metodologia i recursos per a dur-les a terme. En el cas de sessions presencials, es realitzaria una metodologia participativa, fomentant la interacció i la reflexió en petits i grans grups. Es treballarà amb activitats pràctiques i "*role playing*" amb la finalitat de promoure un aprenentatge col·laboratiu entre els participants. Igualment, es proporcionaran materials de suport, guies, els protocols existents en la matèria específica de

¹ L'enquesta es troba en la llengua vehicular en la qual es va desenvolupar el present TFM

Mallorca, vídeos curts, així com la legislació vigent, amb la finalitat de facilitar la major informació possible als participants.

Una vegada el personal docent estigui format en aquesta matèria, seria interessant afegir algunes sessions en el pla d'acció tutorial per a conscienciar donar a conèixer aquesta realitat als alumnes. Es planteja aquesta proposta pels cursos de tercer i quart de l'ESO i treballar-ho en tres sessions durant el curs escolar.

III.7 Avaluació

Igual que la metodologia, l'avaluació també dependrà de la modalitat de la formació i l'organisme a través del qual es dugui a terme.

En la modalitat presencial, es passarà un qüestionari posterior amb la finalitat de saber si els coneixements han estat adquirits de manera correcta.

https://docs.google.com/forms/d/1VzCZINq8OPn97Y__SFB9uUSnabb05GDkee67SGZZRIY/edit?hl=es²

Una altra forma d'avaluació serà l'assistència obligatòria al 85% de les sessions. Això serà controlat a través de signatures de control d'assistència.

Igualment, durant la formació s'aniran donant exercicis de casos pel seu estudi i anàlisi. Per a acabar, es realitzarà un qüestionari per a la valoració de la formació amb la finalitat de conèixer el grau de satisfacció dels usuaris.

<https://docs.google.com/forms/d/13asWkqvRQgsaL4NZv17NtrLNkZLls744mwwPbs-X62E/edit?hl=es>³

IV. CONCLUSIONS

La legislació actual en matèria de protecció a la infància marca el camí cap a una consciència més àmplia sobre el maltractament infantil i adolescència en totes les seves àrees. Com hem comentat, l'OMS estima que tres de cada quatre menors d'entre dos i quatre anys són víctimes de violència per part dels seus progenitors. És per això que la prevenció i intervenció es tornen elements vitals i les institucions dedicades a la infància han d'abordar-ho des d'una perspectiva multisectorial, interdisciplinària i interinstitucional.

La falta de recerques que relacionin el Servei d'Infància i Família amb l'àmbit educatiu tant a nivell autonòmic com nacional justifica la necessitat de la formació del personal que treballa en els

² L'enquesta es troba en la llengua vehicular en la qual es va desenvolupar el present TFM

³ L'enquesta es troba en la llengua vehicular en la qual es va desenvolupar el present TFM

centres educatius en aquest camp i la responsabilitat de les institucions de proporcionar-la. Aquests professionals es converteixen en els millors observadors per a reconèixer els signes primerencs de negligència, violència i altres riscos, convertint-se en agents actius en la protecció, treballant amb altres professionals i serveis amb la finalitat de garantir la seguretat i benestar dels seus estudiants.

De les hipòtesis plantejades s'evidencia que el personal dels centres educatius consideren insuficient tant la informació com la formació que reben en matèria directament relacionada amb els serveis i programes relacionats amb el Servei competent en el benestar dels NNA.

Segons el *Butlletí de dades estadístiques de mesures de protecció a la infància i l'adolescència. Butlletí número 24. Dades* (Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030, 2021), l'any 2021 van ser atesos 48.357 menors en situació de risc i/o desemparament a l'estat espanyol. El mateix document detalla que les Illes Balears és la comunitat autònoma amb la major taxa de notificacions en població menor de 18 anys i, amb diferència de la resta, la major part provenen de l'àmbit educatiu.

Igualment, concloem que és necessari proporcionar una formació integral i adaptada a la realitat actual de les aules. La implementació de programes de formació pel personal de l'àmbit educatiu en matèria de drets dels NNA tindrà un impacte positiu en el desenvolupament integral dels alumnes en situació de risc o desemparament, així com per a la millora de la convivència en el centre educatiu.

El coneixement per part dels docents de les característiques i necessitats que presenten aquests menors, contribueix significativament en la creació d'entorns segurs en els quals els menors puguin sentir-se segurs i capaços d'aconseguir el seu màxim potencial.

La revisió i l'anàlisi de la legislació vigent en matèria de drets de les persones menors d'edat evidencia la necessitat de formació del personal docent per a millorar els seus coneixements i habilitats per a garantir la seguretat i benestar dels estudiants. Pel disseny del programa per a la formació integral en aquesta matèria, es fa necessària la incorporació i implementació de les actuacions en matèria de protecció a la infància en els documents programàtics i institucionals del centre educatiu: el Projecte Educatiu de Centre (PAC), en el Pla d'Acció Tutorial (PAT), en el pla de convivència i en el Reglament de Règim Intern (RRI), tot això per a garantir que tot el personal dels centres escolars estigui capacitat per a la prevenció i identificació de situacions de risc i afavorir el benestar dels estudiants.

La inclusió de la protecció de les persones menors d'edat en aquests documents promou una cultura de confiança i obertura entre els membres de la comunitat educativa, així com un

compromís ferri del centre cap a la inclusió de tots els alumnes a les seves aules, generant una visió pròxima i unida dels docents, alumnes i les seves famílies.

La formació del professorat, la implementació d'aquests programes i la seva inclusió en els documents programàtics del centre especificarà i afermarà el compromís en els documents esmentats amb el benestar dels estudiants, afavorint una cultura de confiança, respecte i responsabilitat cap a un aprenentatge i desenvolupament integral dels alumnes, promovent un ambient educatiu pròxim i obert.

Finalment, podem afirmar que una formació permanent adequada i actualitzada per tot el personal en aquesta matèria és essencial per a garantir la prevenció, seguretat i benestar dels alumnes en l'entorn escolar i la prevenció i abordatge del maltractament infantil i adolescent.

V. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Asamblea General de les Nacions Unides. (1959). *Declaració dels Drets del Nin* https://www.observatoriodelainfancia.es/ficherosoia/documentos/33_d_DeclaracionDerechosNino.pdf

Baginsky, M., y Hodgkinsin,K. (1999). Child protection training in initial teacher training: A survey of provision in institutions of higher education. *Educational Research*, 41 (2), 173-181.

Barudy, J., & Dantagnan, M. (2005). *Los buenos tratos a la infancia: Parentalidad, apego y resiliencia*. Barcelona: Gedisa.

Consell de la Unió Europea. (2018). *Recomanació del Consell de 22 de maig de 2018, relativa a les competències clau per l'aprenentatge permanent*. Diari Oficial de la Unió Europea, C 189, 4 de juny de 2018.

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from=LT](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=LT)

Congrés dels Diputats. (2007). *Llei orgànica 1/2007, de 28 de febrer, de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears*. BOE núm. 52. <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2007-4193>

Constitució Espanyola (1978). *Butlletí Oficial de l'Estat*. (núm.311 de 29 de desembre de 1978). <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1978-31229>

De Paúl, J. & Arruabarrena, M.I (1996). *Manual de protecció infantil*. Barcelona: Masson.

Espanya. (1987). *Llei 21/1987, d'11 de novembre, per la qual es modifiquen determinats articles del Codi Civil i de la Llei d'Enjudiciament Civil en matèria d'adopció*. *Butlletí Oficial de l'Estat*, (núm. 275, 17 de novembre de 1987). <https://www.boe.es/eli/es/l/1987/11/11/21>

Espanya. (1990). *Instrument de ratificació de la Convenció sobre els Drets del Nin, adoptada per l'Assemblea General de les Nacions Unides el 20 de novembre de 1989*. *Butlletí Oficial de l'Estat*, (núm. 313, 31 de desembre de 1990), 38897–38904. <https://www.boe.es>

Espanya. (1996). *Llei Orgànica 1/1996, de 15 de gener, de protecció jurídica del menor, de modificació parcial del Codi Civil i de la Llei d'Enjudiciament Civil*. *Butlletí Oficial de l'Estat*, (núm. 15, 17 de enero de 1996). <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1996-1069>

Espanya. (2015). *Llei Orgànica 8/2015, de 22 de juliol, de modificació del sistema de protecció a la infància i l'adolescència*. *Butlletí Oficial de l'Estat*, (núm. 175, 23 de juliol de 2015). <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2015-8222>

Espanya. (2015). *Llei 26/2015, de 28 de juliol, de modificació del sistema de protecció a la infància i a l'adolescència*. *Butlletí Oficial de l'Estat*, (núm. 180, 29 de juliol de 2015). <https://www.boe.es/boe/dias/2015/07/29/>

Espanya. (2017). Resolució de la directora general de Formació Professional i Formació del Professorat de dia 29 de juny de 2017 per la qual s'aproven aprueban les instruccions pel desenvolupament dels itineraris d'autoformació com formació permanent del professorat. *Butlletí Oficial de les Illes Balears*. (núm.85 de 13 de julio de 2017)

<https://www.caib.es/sites/transparenciaperconselleria/es/n/>

[resolucion_de_la_directora_general_de_formacion_profesional_y_formacion_del_profesorado_de_daa_22_de_junio_de_2017_por_la_cual_se_regula_el_reconocimiento_de_la_experiencia_formativa_como_formacion_permanente_del_profesorado/](https://www.caib.es/sites/transparenciaperconselleria/es/n/resolucion_de_la_directora_general_de_formacion_profesional_y_formacion_del_profesorado_de_daa_22_de_junio_de_2017_por_la_cual_se_regula_el_reconocimiento_de_la_experiencia_formativa_como_formacion_permanente_del_profesorado/)

Espanya. (2018). *Llei Orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals*. *Butlletí Oficial de l'Estat*, (núm. 294, 6 de desembre de 2018).

<https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2018-16673>

Espanya. (2006). *Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació*. *Butlletí Oficial de l'Estat*, (núm. 106, 4 de maig de 2006).

<https://www.boe.es/buscar/pdf/2006/BOE-A-2006-7899-consolidado.pdf>

Espanya. (2007). *Llei Orgànica 1/2007, de 28 de febrer, de reforma de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears*. *Butlletí Oficial de l'Estat*, (núm. 52). <https://www.boe.es/buscar/pdf/2007/BOE-A-2007-4233-consolidado.pdf>

Espanya. (2020). *Llei Orgànica 3/2020, de 29 de desembre, de protecció integral a la infància i l'adolescència front la violència*. *Butlletí Oficial de l'Estat*, (núm. 340, 30 de desembre de 2020).

<https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2020-17264>

Espanya. (2020). *Llei Orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la qual es modifica la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació*. *Butlletí Oficial de l'Estat*, (núm. 340, 30 de desembre de 2020). <https://www.boe.es/boe/dias/2020/12/30/pdfs/BOE-A-2020-17264.pdf>

Espanya. (2021). *Llei Orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i a l'adolescència front la violència*. *Butlletí Oficial de l'Estat*, núm. 134, de 5 de juny de 2021.

<https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2021-9347>

Fuentes-Peláez, N. (2010). Infancia en protección y escuela. *Infancia en protección y escuela*, 11-6

Govern de les Illes Balears. (2016). *Decret 41/2016, de 15 de juliol, pel que es regula la formació permanent del professorat de l'ensenyança no universitària de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears*. *Butlletí Oficial de les Illes Balears* (núm. 90, 16 de juliol de 2016).

Govern de les Illes Balears. (2017). *Resolució de la directora general de Formació Professional i Formació del Professorat de dia 29 de juny de 2017 per la qual s'aprova la instrucció pel desenvolupament dels itineraris d'autoformació com formació permanent del professorat*. *Butlletí Oficial de les Illes Balears*, núm. 85, 13 de juliol de 2017.

https://www.caib.es/sites/transparenciaperconselleria/es/n/resolucian_de_la_directora_general_de_formacion_profesional_y_formacion_del_profesorado_de_daa_22_de_junio_de_2017_por_la_cual_se_regula_el_reconocimiento_de_la_experiencia_formativa_como_formacion_permanente_del_profesorado/

Govern de les Illes Balears . *Guia per a "la detecció i notificació del maltractament infantil. Actuacions front el maltractament des de l'àmbit educatiu.*

Illes Balears. (2006). *Llei 17/2006, de 13 de novembre, integral de l'atenció i drets de la infància i l'adolescència de les Illes Balears. Butlletí Oficial de l'Estat*, (núm. 297, 13 de diciembre de 2006).
<https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2006-21821>

Illes Balears. (2019). *Llei 9/2019, de 19 de febrer, de atenció i els drets de la infància i l'adolescència de les Illes Balears. Butlletí Oficial de l'Estat*, (núm. 89, 13 de abril de 2019).
https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2019-5578

Institut Mallorquí d'Afers Socials (IMAS). (s.f.). *Àrea de Serveis Socials, infància i família*. Consell de Mallorca. <https://www.imasmallorca.net>

Lliga de Nacions (1924). *Declaració Universal de Drets del Nin*.
https://www.savethechildren.es/sites/default/files/imce/docs/declaracion_de_ginebra_de_derechos_del_nino.pdf

Ministeri d'Educació, Cultura y Deport. (2011). *Orde EDU/2886/2011, de 20 d'octubre, per la qual es regula la convocatòria, reconeixement, certificació i registre de les activitats de formació permanent del professorat*. Butlletí Oficial de l'Estat, núm. 255, 21 de octubre de 2011.
<https://www.boe.es/buscar/pdf/2011/BOE-A-2011-16923-consolidado.pdf>

Ministeri d'Educació i Formació Professional. (2022). *Marc de referència de competència digital docent*. <https://www.educacionyfp.gob.es/dam/jcr:73be3f61-b4cc-4a2d-9f59-12780f3b9c4d/marco-competencia-digital-docente.pdf>

Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030. Butlletí de dades estadístiques de mesures de protecció a la infància i l'adolescència. (Butlletí número 23 y 24).

<https://www.juventudeinfancia.gob.es/es/infancia/legislacion-boletines-planes-estrategicos>

Muñoz, G. B. (2014). El sistema de protecció de menors. *Dedica. Revista de Educação e Humanidades*, (6), 85-95

Nacions Unides. (1989). *Convenció dels drets del nen [Convention on the Rights of the Child]*.
<https://www.ohchr.org/es/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-child>

Organització Mundial de la Salut. (s.f.). *Organització Mundial de la Salut*. <https://www.who.int/es>

Palacios, J. (2009). *Adopción y acogimiento: El vínculo reparador*. Madrid: Alianza Editorial.

TÍTUL DEL TFM:

La importància de la formació per a la comunitat educativa en relació al Servei de Protecció de Menors

VI. ANNEX

Annex I

- **Mites i falses creences sobre el maltractament infantil:** Guia d'orientació per a la detecció i notificació del maltractament infantil a les Illes Balears.

https://www.caib.es/sites/rumi/ca/presentacio_i_objectius-29905/

MITES	FALSES CREENCES
El maltractament és infreqüent.	Hi ha la creença arrelada que suposa la família com a nucli d'afecte en què és difícil creure que hi hagi violència
La violència i l'amor no coexisteixen en les famílies	Són molts infants que, a pesar dels maltractaments rebuts, estimen els seus pares, i aquesta coexistència de violència i amor fa que l'infant creixi aprenent que la violència és acceptable.
El maltractament el cometien només persones amb malalties mentals, desordres psicològics o sota els efectes de l'alcohol o les drogues.	Subjeu la creença que les persones normals no maltracten els seus fills. En realitat, no hi ha un patró de pare abusiú amb uns trets estables, uniformes i fàcilment distingibles dels pares que no maltracten. Sí que sembla que hi ha algunes característiques que es troben amb una freqüència més gran, com ara: <ul style="list-style-type: none"> • Baixa tolerància a la frustració • Aïllament social • Falta d'habilitats parentals • Sentiments d'incapacitat o incompetència com a pares • Expectatives no realistes amb els fills • Percepció de la conducta dels fills com a

TÍTUL DEL TFM:

La importància de la formació per a la comunitat educativa en relació al Servei de Protecció de Menors

	estressant
Noció de "transmissió generacional del maltractament".	No tots els menors maltractats després maltracten, i també succeeix el contrari: no ser maltractat/ada no garanteix no ser maltractador/a.
El maltractament infantil és fonamentalment maltractament físic.	Es tendeix a posseir una visió restrictiva del problema i donar una importància preferent als casos amb lesions físiques i abús sexual. Aquest error provoca que puguin passar desapercebudes altres formes de maltractament que poden tenir conseqüències molt greus i amb una freqüència més gran que les anteriors, com ara l'abandonament físic, el maltractament psicològic, etc.
El maltractament no existeix a sectors socials benestants.	De maltractament durant la infància n'hi ha a totes les classes socials.
La majoria dels abusos els cometem desconeguts.	La majoria dels abusos sexuals es cometem dins la família o per persones molt pròximes a l'infant.
Els infants i els adolescents sovint fantasien, inventen històries i menteixen quan diuen que han sofert abusos sexuals.	Quan un infant o un adolescent diu que ha rebut abusos sexuals, l'hem de creure. Normalment no menteix.
Els infants sovint sedueixen els adults.	Podria dir-se que per a certs adults, algunes conductes dels infants són percebudes com a provocatives o seductores. No obstant això, és l'adult qui se sent seduït, no l'infant qui sedueix.
L'incest o abús sexual només afecta nins i nines amb comportaments inadaptats	El fet que algunes de les víctimes tinguin un comportament sexual excessivament promiscu sol ser en la majoria dels casos una

TÍTUL DEL TFM:

La importància de la formació per a la comunitat educativa en relació al Servei de Protecció de Menors

	conseqüència de l'abús i no una causa.
L'abús sexual és fàcil de reconèixer.	No són coneguts per les persones properes a les víctimes, ja que aquest és un problema que tendeix a negar-se o a amagar-se.

Annex II

- **Definició de maltractament infantil:** *Guia per a la detecció i notificació del maltractament infantil: Actuacions davant el maltractament des de l'àmbit educatiu*, (Govern de les Illes Balears, s.f.).

- Caràcter no accidental de les situacions de maltractament: aquest criteri és fonamental i bàsic per a determinar si hi ha maltractament quan es detecten signes o lesions físiques en l'infant.

- Caràcter intencionat o no de les accions de maltractament: de manera comuna el maltractament es considera una acció intencional per danyar l'infant. No obstant això, hi ha situacions en les quals no és clara aquesta intencionalitat. Per exemple, alguns pares negligents descuren, sense voler-ho fer o sense saber-ho, necessitats importants de l'infant. Així mateix, alguns pares que maltracten als seus fills utilitzant càstigs físics consideren que ho fan pel seu bé o perquè és l'única forma que aprenquin.

- Repercussions físiques i emocionals sobre l'infant: en alguns tipus de maltractament, les conseqüències sobre l'infant són tant físiques com emocionals, fet que comporta una alteració en el seu òptim desenvolupament, per exemple, quan existeix abús físic.

- Diferent expressió o forma de portar a terme el maltractament: pot ser per acció quan es tracta d'alguna mena d'abús, deixant de fer alguna acció (omissió), i fins i tot quan l'acció es du a terme de manera inadequada (negligència).

- Àmbit en el qual es produeix el maltractament: aquest pot ser intrafamiliar o extrafamiliar. Si bé la majoria dels infants són víctimes de maltractament en la seva pròpia família d'origen, cal tenir present que també poden perpetuar maltractament persones alienes al context familiar i, fins i tot, institucions o la mateixa societat.

- Conseqüències per al desenvolupament de l'infant: aquestes dependran de l'edat, les característiques i la vulnerabilitat de l'infant. Alguns autors assenyalen que un criteri distintiu important per determinar si hi ha maltractament és valorar l'existència de dany potencial sobre l'infant.

TÍTUL DEL TFM:

La importància de la formació per a la comunitat educativa en relació al Servei de Protecció de Menors

Annex III

Enllaç als resultats obtinguts de les enquestes:

https://docs.google.com/forms/d/1UITkg14w_sAhviwM2HEJ6bIE2aG1A_06lpUvBY3g1tA/edit#responses

Annex IV

Àrea	Competència	Nivell	Indicador
Compromís professional	1.4	A2	1.4.A2.1 Aprofita les oportunitat d'aprenentatge en el seu centre i les que obté a través de la xarxa pel seu desenvolupament professional.
	1.4	B1	1.4.B1.1 Participa en activitats pel desenvolupament professional docent dirigides per experts, en línia o presencials, en las quals s'utilitzen recursos digitals pel seu desenvolupament.
Contingut digital	2.3	A2	2.3.A2.1 Aplica en entorns controlats o contextos específics la compartició, gestió i intercanvi segurs de recursos utilitzant els formats estàndards apropiats.
Desenvolupament de la competència digital de l'alumnat	6.3	B1	6.5.B1.2 Integra en la seva pràctica docent activitats d'aprenentatge que permetin que l'alumnat expressi i transmeti les seves idees de manera creativa, mitjançant l'ús d'eines digitals adequades, respectant les regles i llicències d'autor.